

॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ अक्षद्वयं अक्षाणां अक्षानि देवतायास्तद्वयद्वशीकरणार्थं मंत्रः अक्षद्वयं येन ज्ञातेन पूतेऽक्षानुक्लभा भवन्ति संख्याने राशीकृतानां पञ्चपुष्पफलधान्यादीनां राश्यायामविस्तारोच्छ्रायायालोचनेन पाटीगणितरीत्यास्मद्विहितसंख्याकथने ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ अनयोर्मध्येऽक्षाणां तद्वयं परं श्रेष्ठं इतरनुत्वयापि ज्ञायत इति भावः क्रतुः कालः तद्वच्छीघ्रगामिपर्णं वनपर्व

अथाब्रवीद्बाहुकस्तं संख्याय च विभीतकं ॥ ततो विदर्भान्यास्यामि कुरुष्वैव चोमम ॥ २१ ॥ अकाम इव तं राजा गणयस्वेत्युवाच ह ॥ एकदेशं च शाखायाः समादिष्टं मयानघ ॥ २२ ॥ गणयस्वाश्वतस्त्वज्ञततस्त्वंप्रीतिमावह ॥ सोवतीर्यथा चूर्णं शातयामास तं द्रुमं ॥ २३ ॥ ततः स विस्मया विशेषेण जानमिदमब्रवीत् ॥ गणयित्वा यथोक्तानि तावन्त्येव फलानि तु ॥ २४ ॥ अत्यद्भुतमिदं राजन दृष्टवानस्मि ते बलं ॥ श्रोतुमिच्छामि तां विद्यां यथैतज्ज्ञायते नृप ॥ २५ ॥ तमुवाच ततो राजा त्वरितो गमने नृप ॥ विद्यक्षद्वयं ज्ञमां संख्याने च विशारदं ॥ २६ ॥ बाहुकस्तमुवाचाथ देहि विद्यामिमां मम ॥ मत्तोपि चाश्वद्वयं गृहाण पुरुष भ ॥ २७ ॥ क्रतुपर्णस्ततो राजा बाहुकं कार्यगौरवात् ॥ हयज्ञानस्य लोभाच्च तंतथेत्यब्रवीद्बचः ॥ २८ ॥ यथोक्तं त्वं गृहाणे दमक्षाणां हृदयं परं ॥ निक्षेपो मे श्वद्वयं त्वयि तिष्ठतु बाहुक ॥ एवमुक्त्वा ददौ विद्यामृतुपर्णो नलाय वै ॥ २९ ॥ तस्याक्षद्वयं ज्ञस्य शरीरान्निःस्तुतः कलिः ॥ कर्कोटकविषं तीक्ष्णं मुखे तस्मिन् ॥ ३० ॥ कलेस्तस्य तदार्तस्य शापाग्निः सविनिःस्तुतः ॥ स तेन कर्शितो राजा दीर्घकालमनात्मवान् ॥ ३१ ॥ ततो विषविमुक्तात्मा स्वरूपमकरोत्कलिः ॥ तं शत्रुमैच्छत्कुपितो निषधाय पतिर्नलः ॥ ३२ ॥ तमुवाच कलिर्भीतो वेपमानः कृतांजलिः ॥ कोपं संयच्छन् नृपते कीर्तिं दास्यामि ते परां ॥ ३३ ॥ इन्द्रसेनस्य जननी कुपिता मां शपसुरा ॥ यदा त्वया परित्यक्ता ततो हं भृशपीडितः ॥ ३४ ॥ अवसं त्वयि राजेंद्र सुदुःखमपराजित ॥ विषेण नागराजस्य दह्यमानो दिवानिशं ॥ ३५ ॥ शरणं त्वां प्रपन्नास्मि शृणु चेदं वचोमम ॥ ये च त्वां मनुजालोके कीर्तयिष्यन्त्यंतद्रिताः ॥ मत्प्रसूतं भयं तेषां न कदाचिद्भविष्यति ॥ ३६ ॥ भयार्तं शरणं यातं यदि मां त्वं न शप्स्यसे ॥ एवमुक्तेन लोराजान्ययच्छत्कोपमात्मनः ॥ ३७ ॥ ततो भीतः कलिः क्षिप्रं विवेश विभीतक ॥ कलिस्त्वन्यैस्तदाऽदृश्यः कथयन् नैषधेन वै ॥ ३८ ॥

प्रियेते व्याप्रियेते व्यायच्छते देशं तस्मिन्नेति पर्णं वाहनं यस्येति क्रतुपर्णनाम निरुक्तिः अन्ये तु क्रतानि सत्यानि गणितानि पर्णानि नियस्येति पाठांतरं विप्रकल्प्य व्याकुर्वते ॥ २९ ॥ तस्याक्षद्वयस्येति सर्वेषां मंत्राणां तत्त्वमनोमयकोशाख्यः सूत्रालाऽतएवं तं प्रकल्पय श्रूयते तस्य यजुर्वेदशिरः ऋगदक्षिणः पक्षः सामोत्तरः पक्ष इत्यादि तमजानं तं हि अत्यंतं धर्मिष्ठमपि कलिर्बाधते न तु मंत्रज्ञमिति भावः ॥ ३० ॥ शापाभिर्दमयंतीनि सृष्टः सविषरूपः ॥ अनालवान् तद्वयं शून्यो भूद्वत्यर्थः ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ अदृश्य इति छेदः कथयन् कथां कुर्वन् ॥ ३८ ॥